

รายงานการศึกษาเพื่อพัฒนาป่าชุมชน
เรื่อง ทักษะคติของชุมชนที่มีต่อป่าชุมชนบ้านหนองตาพุก
ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

The Study for Community Forest Development

Case : Attitude of Community to the Ban Nong Tapuk Community Forest,
Tambon Nongkum, Amphoe Bo Phloi, Kanchanaburi Province

โดย

วัลลภ พิสุทธิพิเชฐ

บำรุง กูหา

สำนักงานป่าไม้เขตบ้านโป่ง

กรมป่าไม้

พ.ศ. ๒๕๔๕

บทคัดย่อ

การศึกษาด้านวิชาการ เรื่อง ทักษะชีวิตของชุมชนที่มีต่อป่าชุมชนบ้านหนองตาพุก
ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาทักษะชีวิตของชุมชนที่มีต่อป่าชุมชน ดำเนินการที่บ้านหนองตาพุก หมู่ที่ 9 ตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างเดือนตุลาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติความเป็นมา ด้านกายภาพ สภาพที่สำคัญของป่าชุมชน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ตลอดจนทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะชีวิตกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

ป่าชุมชนบ้านหนองตาพุก มีเนื้อที่ 200 ไร่ เป็นป่าชุมชนดั้งเดิมเพื่อการอนุรักษ์ พื้นที่ป่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชน ลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณแล้ง มีการตั้ง กฎ กติกา และคณะกรรมการในการดูแลรักษาพื้นที่ป่าชุมชน

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จากการศึกษาพบว่า ตัวแทนครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 47.25 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ (ป.6 หรือต่ำกว่า) เป็นคนในท้องถิ่น (ตำบลหนองกุ่ม) มีพื้นที่ครอบครองเป็นของตนเองเฉลี่ย 16.09 ไร่/ครัวเรือน ประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่โดยทำนามากที่สุด ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก โดยมีรายได้เฉลี่ย 42,598.25 บาท/ปี รายจ่ายเฉลี่ย 36,585.96 บาท/ปี แหล่งเงินทุนกู้ยืมเพื่อลงทุนส่วนใหญ่เป็นกองทุนหมู่บ้าน

ผลการวิเคราะห์ความเป็นอิสระด้วยค่าสถิติไคสแควร์ และทดสอบสหสัมพันธ์ พบว่าทักษะชีวิตของราษฎรที่มีต่อป่าชุมชนบ้านหนองตาพุก มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา และขนาดพื้นที่ถือครอง แต่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเป็นอิสระกับ เพศ อายุ ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานอยู่ในตำบลหนองตาพุก จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การประกอบอาชีพ รายได้ครัวเรือน การร่วมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น การพบปะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาป่าชุมชน

สำหรับแนวคิดในการจัดการป่าชุมชนในอนาคต ต้องการให้มีการกำหนดขอบเขตป่าชุมชนและกฎระเบียบอย่างชัดเจนมากที่สุด และต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ